

## DVODELNI BAROKNI OBLIK (*igre u sviti*)

šema:    ||: **T** - **D** \_\_\_\_\_ :||: **D** - **T** \_\_\_\_\_ :||  
                                završni                                isti završni  
                                odsek                                odsek  
                                na **D**                                na **T**

I. deo: period ili velika proširena rečenica ili niz povezanih rečenica; izgrađen je razvijanjem jedne kraće početne tematske ideje

II. deo: sastoji se iz 2 odseka

## SCARLATTIJEV SONATNI OBLIK:

šema:                 ||: **I** tema   **II** tema :||: materijal **I** teme   **II** tema :||  
                               T           D             D + modulacije         T

I. deo:

- I tema (u osnovnom tonalitetu);
- kraći modulorni prelaz;
- II tema (u D ili paralelnom tonalitetu)
- zaključni odsek sa kadencom u tonalitetu II teme

II. deo:

- motivski materijal I teme na D, tj. paraleli, sa mogućim modulacijama u bliže tonalitete;
- II tema u osnovnom tonalitetu (tzv. „nepotpuna repriza“)

## KLASIČNI SONATNI OBLIK:

šema:   ||: **I** tema   **II** tema :||: rad sa materijalom **I** tema   **II** tema :||  
  obeju tema,  
  modulacije  
                      T           D   T           T  
|-----ekspozicija-----|-----razvojni deo-----|-----repriza-----|

UVOD: u laganom tempu

### EKSPOZICIJA:

I. TEMA (cela je u osnovnom tonalitetu, sa ubedljivom kadencom, tonalno stabilna) može biti:

- 1) velika rečenica;
- 2) period;
- 3) niz rečenica;
- 4) grupa I teme (tematski kompleks od više odseka različite motivske sadržine)

Ponekad se pred „jezgrom“ teme (rečenica ili period) može naći „glava teme“, tj. „motto“ (dvotakt, ponovljen dvotakt ili sl.), koji se takođe smatra delom I teme.

MOST: prelazni odsek koji povezuje I i II temu, ublažavajući njihov kontrast. Može se lančano nadovezati na I temu. Tematska sadržina može biti:

- 1) materijal iz I teme;
- 2) nov materijal;
- 3) anticipirani materijal II teme;
- 4) modulacija u tonalitet II teme;

Karakteristika mosta je fragmentarnost strukture (niz rečenica, dvotakta i sl.).

II. TEMA (sporedna tema) najčešće predstavlja kompleks od više odseka, što se naziva „grupom II teme“, a može imati i oblik rečenice, perioda, niza rečenica i slično. Najčešće se javljaju II teme sastavljene iz 2 odseka različite tematske sadržine –  $B_1$  i  $B_2$ .

Ako je I tema u duru, II tema će biti u D tonalitetu; ako je I tema u molu, II tema će biti u paralelnom durskom tonalitetu. Betoven je uveo i udaljenije tonalitete. Npr. ako je I tema u duru, II može biti na *gornjoj ili donjoj medijanti* (tercno srodnom tonalitetu); a ako je I tema u molu, II tema se može javiti u *molskoj, a ređe i u durskoj dominantu*.

### Kontrast I i II teme:

- 1) tematski sadržaj;
- 2) tonalitet;
- 3) karakter;
- 4) tempo (kod romantičara);
- 5) vrsta takta (kod romantičara)

ZAVRŠNA GRUPA javlja se u tonalitetu II teme. Tematski materijal može biti:

- 1) nov;
- 2) iz I teme;
- 3) iz mosta (ređe);
- 4) iz II teme (vrlo retko).

Harmonska odlika završne grupe je potvrđivanje tonaliteta II teme jasnom kadencom. Po obliku je obično ponovljena rečenica.

RAZVOJNI DEO karakterišu: motivski rad, fragmentarnost, modulacije.

- 1) Uvodni odsek: kratak, na motivima iz završne grupe
- 2) Centralni odsek: postavljanje modela, koji se dalje razvija i raspada da bi se postavio novi model;
- 3) Završni odsek: priprema reprizu (D ili orgelpunkt na D osnovnog tonaliteta; može se izvršiti i tematska priprema reprize – uvođenjem elemenata I teme)

**REPRIZA:** obe teme (i završna grupa) su u osnovnom tonalitetu; most gubi svoju funkciju ( da modulira), pa se javljaju promene u mostu

**KODA:** javlja se posle završne kadence reprize; može biti:

- 1) **kraća:** reminiscencija na I temu, ređe na obe, u osnovnom tonalitetu;
- 2) **razvijena:** tematski materijal se razrađuje kao u razvojnom delu; može da ima 3 odseka (kao razvojni deo); koristi se materijal iz jedne ili obeju tema.